

## **Dodjela počasnog doktorata prof. GIOVANNIJU RADOSSIJU na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli**

Vijeće Odjela za humanističke znanosti Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli (dalje: Sveučilište) na 60. sjednici održanoj 20. siječnja 2015. jednoglasno je prihvatilo prijedlog Odsjeka za povijest da se pokrene postupak dodjele počasnog doktorata (*honoris causa*) prof. Giovanniju Radossiju i da se priložena dokumentacija s obrazloženjem dostavi Senatu putem rektorata Sveučilišta.

Senat je Sveučilišta potom na 35. redovitoj sjednici održanoj 19. veljače 2015. donio Odluku o imenovanju članova Stručnog povjerenstva za ocjenu prijedloga i sastavljanje pisanog izvješća za dodjelu počasnog doktorata Giovanniju Radossiju u sljedećem sastavu:

– prof. dr. sc. Robert Matijašić, redoviti profesor u trajnom zvanju Filozofskog fakulteta Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, predsjednik,

– prof. dr. sc. Goran Filipi, redoviti profesor u trajnom zvanju Filozofskog fakulteta Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli i redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, član,

– prof. dr. sc. Miroslav Bertoša, prof. emeritus Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, član.

### **Životopis predloženika**

Giovanni Radossi rođen je 5. listopada 1936. u Rovinju gdje je pohađao osnovnu i srednju školu. Nakon srednjoškolskog obrazovanja studirao je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je 1958. godine diplomirao stekavši naziv profesora talijanskog jezika i književnosti i profesora engleskog jezika i književnosti.

Godine 1959. zaposlio se kao profesor u talijanskoj i hrvatskoj gimnaziji u Rovinju, gdje je predavao talijanski i engleski jezik. Između 1960. i 1980. godine, zbog nedostatka nastavnika, predavao je također i povijest, logiku, psihologiju, filozofiju, povijest umjetnosti i sociologiju.

Aktivan u društvenim tijelima Talijanske unije za Istru i Rijeku, bio je 1968. među nekolicinom intelektualaca koji su potaknuli osnivanje Centra za povijesna istraživanja (*Centro di ricerche storiche*) sa sjedištem u Rovinju te ga je od njegova početka i vodio kao ravnatelj, usporedo s pedagoškim radom u školi. Centar je osnovan s prvenstvenom zadaćom dokumentiranja i proučavanja povijesti prostora Istre, Rijeke i Dalmacije, s posebnim osvrtom na postojanje romanskog stanovništva, a koristi se znanstvenom metodologijom svih za ta pitanja relevantnih znanosti (povijest, filologija, povijest umjetnosti, sociologija, itd.).

Od 1980. do 2006. godine u Gimnaziji je predavao isključivo talijanski jezik i književnost, a nakon toga, nakon 47 godina rada u nastavi, radi samo u Centru za povijesna istraživanja (*Centro di ricerche storiche*) kao ravnatelj s punim radnim vremenom.

## Podroban prikaz rada predloženika

Osim pedagoškim radom u školi i obnašanja dužnosti čelnika Centra za povijesna istraživanja (*Centro di ricerche storiche*), prof. Giovanni Radossi usporedo se bavi i dijalektološkim istraživanjima (istriotskog narječja), toponomastičkim istraživanjem rovinjskog i istarskog područja, poučava srednjovjekovne istarske općinske statute, mletačku heraldiku Istre i Dalmacije, kulturnu povijest Istre i Kvarnera te povijest institucija talijanske nacionalne zajednice u Hrvatskoj i Sloveniji. Autor je 92 izvorna znanstvena rada, monografija i stručnih tekstova u kojima obrađuje navedena područja svojega znanstvenog interesa.

Svojim je istraživanjima bitno unaprijedio poznavanje istromletačke kulture u Istri, sistematizirajući materijalnu i nematerijalnu baštinu istarskoga poluotoka u simbiozi s hrvatsko/slovenskim i germanskim sastavnicama istarske kulture i povijesti. Opsežna arhivska istraživanja, transkripcije rukopisa istarskih, poglavito rovinjskih intelektualaca prošlih stoljeća (Antonio Angelini, Antonio Ive), doprinos su poznavanju lokalnih jezičnih idioma i kulture od XVI. do XX. stoljeća, najviše Rovinja, ali i drugih istarskih sredina (Vodnjana, Fažane, Galižane, Bala i Šišana). Bavio se proučavanjem istarskih srednjovjekovnih općinskih statuta, kao i epistolarnim izvorima iz kojih se iščitava bogatstvo kulturnih sadržaja i širina kojom su se istarski intelektualci u XVIII. i XIX. stoljeću služili u svojim promišljanjima lokalne i opće povijesti (Niccolò Tommaseo, Giampaolo Polesini, Pietro Kandler, Luigi Morteani, Tomaso Luciani, Felice Glezer...).

Posebno je važno Radossijevo proučavanje heraldike, pri čemu je sustavno katalogizirao, opisao, objasnio i objavio sve ranonovovjekovne i novovjekovne heraldičke (grboslovne) kamene spomenike istarskih mjesta te time njegovo djelo predstavlja neprocjenjiv doprinos poznavanju kulturnih i društvenih odnosa istarskih gradskih sredina s Venecijom i drugim mletačkim središtima. Ikonografska baza podataka heraldičkih spomenika predstavlja temelj za daljnja istraživanja, ali pruža brojne podatke i drugim istraživačima istarske povijesti novoga vijeka. Obradio je heraldičke spomenike Rovinja, Motovuna, Buzeta, Bala, Vodnjana, Buja, Oprtlja, Poreča, Izole, Grožnjana, Novigrada, Sv. Lovreča, Labina, Dvigrada, Koprna, Brijuna, Fažane, Plomina i Pule.

Na razini organizacije i promicanja znanstvene publicistike, zasluge prof. Radossija nisu ništa manje značajne: glavni je urednik (ili suurednik) dvanaest (12) publikacija (*Atti, Collana degli Atti, Quaderni, Collana degli Atti extra-serie, Monografie, Fonti, Acta historica nova, Etnia, Documenti, Ricerche Sociali, Coedizioni* te semestralnog biltena *La Ricerca*) koje izdaje Centar za povijesna istraživanja (dosad je objavljeno 300 svezaka, s ukupno 125 000 tiskanih stranica na talijanskom, hrvatskom i slovenskom jeziku). Član je također uredništva brojnih drugih publikacija na talijanskom, hrvatskom i slovenskom jeziku (posebice serije od 54 knjiga niza *Istra kroz stoljeća*).

Dobitnik je brojnih priznanja u međunarodnom natječaju *Istria Nobilissima*, u kategoriji znanstvenih istraživanja 1968., 1969., 1970. i 1973. godine.

Kao član brojnih stručnih udruženja: *Società Dalmata di Storia Patria* (Venezia e Roma), *Incontri Culturali Mitteleuropei* (Gorizia), *Società studi degli Sloveni di Trieste* (Trieste), *Società Istriana di Archeologia e Storia Patria* (Trieste), *Istarsko povijesno društvo – Società Storica Istriana* (Pula), *Istituto Regionale per la Cultura Istriana* (Trieste), aktivno je sudjelovao izvješćima ili izlaganjima na sedamdesetak skupova, znanstvenih susreta i seminara nacionalnog i međunarodnog karaktera.

Dobitnik je i nekoliko nacionalnih, kao i međunarodnih znanstvenih nagrada. Za znanstvena postignuća, javne i kulturalne aktivnosti 1985. godine odlikovan je titulom viteza Republike Italije (*Cavaliere Ufficiale della Repubblica Italiana*); nagradu Grada Rovinja dobio je 1998. godine; 2001. godine odlikovan je titulom Zapovjednika Talijanske Republike (*Commendatore della Repubblica Italiana*); 2006. godine proglašen je počasnim građaninom Općine Motovun. U 2012. godini dodijeljena mu je prestižna nagrada *Premio Masi per la Civiltà Veneta*, koja se dodjeljuje osobama koje su se istakle u potvrđivanju i širenju građanskih i univerzalnih vrijednosti sjevernojadranskog područja u svijetu.

Znanstveni rad, publicistička djelatnost i organizacijska pregnuća prof. Radossija sublimiraju se u djelatnosti Centra za povijesna istraživanja u Rovinju, kojemu je bio jedan od osnivača, ali i dugogodišnji ravnatelj (od 1968. godine). Svojim zalaganjem tu je ustanovu uspio oblikovati u središte, mjesto susreta i osmoze različitih gledišta na povijesne i društvene događaje, okupljajući i približavajući istraživače i znanstvenike s obiju strana Jadrana, razvijajući tako plodan, pozitivan i dinamičan dijalog između stručnjaka društvenih i humanističkih disciplina triju država: Hrvatske, Italije i Slovenije.

Centar za povijesna istraživanja okuplja nekolicinu stalno zaposlenih istraživača, veći broj stalnih vanjskih suradnika, koji svi okosnicu svojeg rada nalaze u bogatoj knjižnici koju je svojim zalaganjem i organizacijskim djelovanjem prof. Radossi izgradio u nekoliko desetljeća. Na jednom je mjestu, sa suradnicima, okupio svu relevantnu suvremenu znanstvenu knjižnu građu o Istri, sjevernom Jadranu i Dalmaciji, ali – što je još i važnije – sustavno je nabavljao antikvarne publikacije, čime je uspio rekonstruirati dio fundusa brojnih privatnih i javnih knjižnica koje su nekoć u Istri postojale, ali su u burnom i mahnitom istarskom XIX. i XX. stoljeću nestale. Pored toga, uvijek je nalazio načina da za zbirku zemljopisnih karata i grafika pribavi rijetke primjerke karata i veduta istarskih gradskih i seoskih krajolika.

Radossijevo višedesetljetno zalaganje za stvaranje i održanje jedne od istarskih stozernih znanstvenih i kulturnih ustanova svoju je potvrdu važnosti dobilo posjetom dvaju predsjednika, Italije i Hrvatske, Centru za povijesna istraživanja: Carla Azeglija Ciampija i Stjepana Mesića 9. listopada 2001. godine, što je bilo veliko priznanje Centru za ulogu koju je imao i nastavlja imati u razvijanju odnosa između država regije.

Treba spomenuti i činjenicu da je 1995. godine Centru za povijesna istraživanja dodijeljen status depozitarne knjižnice Vijeća Europe, kao priznanje za njegovu valjanost, što je za ono vrijeme bilo iznimno značajno budući da se radilo o jedinjoj ustanovi s takvim ovlastima na području bivše Jugoslavije. Radi se, naime, o građi koja je osobito usredotočena na zaštitu ljudskih prava, zaštitu manjina i okoliša.

Valja također istaknuti da svake godine najmanje tisuću studenata i osamsto mladih međunarodnih znanstvenika posjećuje Centar za povijesna istraživanja radi upoznavanja njegova rada i mogućnosti korištenja podataka koji su pohranjeni u knjižnici Centra, čineći je »živom« i zanimljivom.

### **Obrazloženje prijedloga**

Prijedlog da se počasni doktorat (*honoris causa*) Sveučilišta Jurja Dobrile dodijeli prof. Giovanniju Radossiju predstavlja priznanje znanstveniku i organizatoru koji je s jedne strane znao i mogao iznjedriti nove i originalne doprinose proučavanju istarske povijesne baštine u istraživanju jezika, kulture i povijesti, smještajući istarski poluotok u širi kontekst sjevernojadranskog prostora, poglavito u novom vijeku i u suvremeno doba, a s druge je strane uspio održati i značajno razviti jednu znanstveno-kulturnu ustanovu koja predstavlja mjesto susreta znanstvenika toga istoga sjevernojadranskoga prostora, Centar u kojem se odvija dinamična konfrontacija stavova temeljena na zajedničkom interesu da doprinos znanosti i kulture bude presudan u boljem razumijevanju prošlosti i sadašnjosti.

### **Dodjela počasnog doktorata**

Temeljem analize cjelokupne djelatnosti predloženika, Povjerenstvo je u svom *Izvješću* Senatu Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli stoga predložilo da se prof. Giovanniju Radossiju dodijeli počasni doktorat (*honoris causa*) Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, što su članovi Senata jednoglasno i prihvatili na 36. redovitoj sjednici održanoj 28. travnja 2015.

Prof. Giovanniju Radossiju je rektor, prof. dr. sc. Alfio Barbieri, na Svečanoj sjednici povodom Dana Sveučilišta 20. travnja 2016. uručio diplomu počasnog doktora Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli.

Robert Matijašić